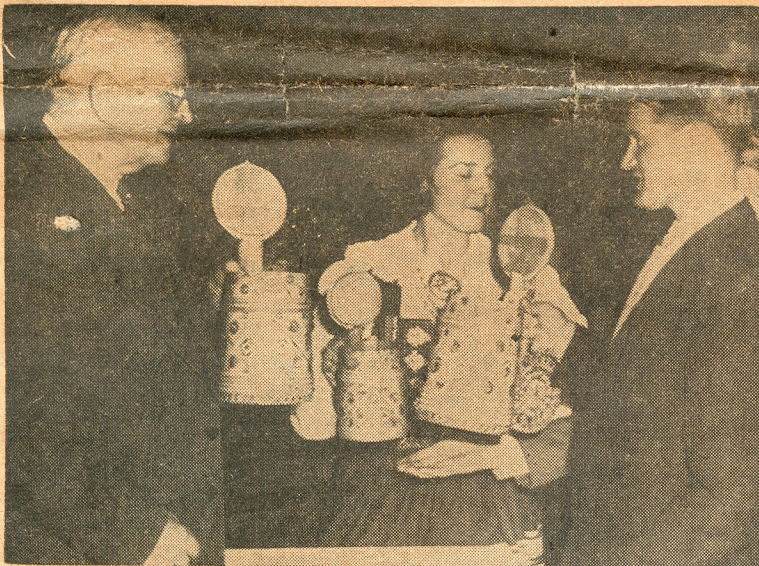

SEITSE AKORDEONI mängis saarlaste peol. Esireas (vasakult) — L. Riis, V. Varik, E. Kaar, Ed. Kreem. Teises reas — V. Gustavson, R. Himmist ja E. Toop (pildil nägu varjatud).

KOLM MUSTJALA ÕLLEKANNU on täidetud koduspruulitud "kesvämärjukesega". Vasakult konsul J. Markus, pr. Kreem ja õhtu peakorraldaja EAK esimees R. Kreem.

Foto - Tamm.

SAARLASED JÄÄVAD SAARLASTEKS

SAARLASTE HÄSTIÕNNESTUNUD SUURKOKKUTULEK TORONTOS

Toronto ja ümbruskonna saarlased täitsid reede õhtul Poola Maja kaks suurt saali, näidates suurearvulise kokkutulekuga (koos oli ligi 600 saarlast), et saarlaste kokkukuuluvusvaim püsib tugevana ka paguluses. Nii tõsistes kui huumoririkastes sõnavõttudes tuletati meelde kodusaart, kus kivises ja kadakases ümbruses on kasvanud üles sihted saarlased ja lõbusalt laoriti

KILDE

Saarlaste vägitegudele, alates Sigtuna linna ärarahvitamisest, lisandus üks ületamatu saavutus. Missugune mandrimeeste maakond oleks võimeline Torontos tulema kokku nii suures koosseisus? Katsugu mulgid, pärnakad, tartlased ja teised järele teha.

* * *

Paaril "suuremaa mehel", kes saarlaste õhtule olid pugenud filmiaparatuuridega ja mõnel muul ettekäändel, oli päris kõhe tunne kui peokõneleja jutustas järgmise loo: "Kui maailma loodi ja järg ali jõudnud Eesti kätte, asus Vanajumal projekteerima Saaremaad. Sehkendas valmis ranna-joone, saared ja saarekesed — pani Läänemere lained ringi loksuma ja mõtles just parajasti mida teha edasi, kui tuli Peetrus ja pakkus end abiks. Taevataat läks siis mandrit looma ja jättis Saaremaa lõpetamise Peetruse hooleks. Vanajumal lõi ilusa 'suuremaa' — pani kokku mägesid, järvi ja jõgesid. Puistas sinna tänna metsa ja head põllumaad. Kui töö oli valmis, läks Vanajumal vaatama, mis on saanud Saaremaast. Peetrus oli aga oma ülesannet võtnud väga kergelt. Oli ajanud kokku ainult kive ja istutanud kadakaid. Vanajumal vaatas seda kehva tööd ja ütles: 'Olgu Peetrus — mina Sinu vigu parandama ei hakka. Mina loon nüüd siia saarlased — sina, Peetrus, mine mandrile ja loo mandrimaa rahvas...'"

* * *

Rahvapeol mängis seitse "löötsapilli". Oleks Robert Salong ka kohal olnud — oleks olnud neid kaheksa. Aga meie akordeonivirtuoos viibib New Yorgis ja sealt ta kui tubli saarlane saatis ka oma tervituse lubadusega järgmine kord kohal olla. Kaugel viibis ka teine paljukõneldud saarlane — Aario Marist, kes kindlasti oleks olnud esinejate nimekirjas.

* * *

Kohal oli aga saarlasi igast kandist Torontost, Hamiltonist, St. Catharines'ist ja Kitchenerist. Seejuures saarlaste ühise nimetaja alla kuulusid ka muhulased, hiidlased, ja kihnulased. Isegi samal päeval trükist ilmunud laulikus on toodud ära kõikide saarte "hümneid" ja rahvalikud laulud. Põhivara andis üks kunagi Kuressaares ilmunud laulik, millele lisa saadi rohkesti juurde siit. Kui tuleb laule kokku veel — ilmub ka teine osa.

SAARLASTE HÄSTIÖNNESTUNUD SUURKOKKUTULEK LASTEKS

SAARLASTE HÄSTIÖNNESTUNUD SUURKOKKUTULEK TORONTOS

Toronto ja ümbruskonna saarlased täitsid reede õhtul Poola Maja kaks suurt saali, näidates suurearvulise kokkutulekuga (koos oli ligi 600 saarlast), et saarlaste kokkukuuluvusvaim püsib tugevana ka paguluses. Nii tõsistes kui huumoririkastes sõnavõttudes tuletati meelde kodusaart, kus kivises ja kadakases ümbruses on kasvanud üles sitked saarlased, ja lõbusalt klaariti vahetõrki ka mandriraahvaga. Kodusaarlastele saadeti läkitus, mis, nagu muu kavaline saadegi, helilindistati RVN vahendusel ja Ameerika Hääle kaudu saadetakse raudse eesriide taha. Peale Toronto saarlaste ja teiste saarte rahva, oli saarlaste meeleolukale kokkutulekule tulnud ka Hamiltonist, St. Catharinesist ja mujalt.

Kokkutuleku tervitussõnad ütles korraldajate nimel R. Kreem, öeldes, et selle kokkutulekuga näitavad koosviibijad, et saarlased tahavad ikka saarlasteks jääda, ning et saartelt võõrsile tulnuil on ikka meeles Eesti, kuhu saadetakse tervitusi laulu ja sõnadega. Järgnes meeskvartetilt (V. Varik, E. Kaar, L. Riis, V. Gustavson) "Meie armas saarekene", mille järele R. Kreem kandis ette tervituse kodusaarlastele.

Tervituses öeldi muuseas: "Tervitame teid, muredest kõssi vajunud ema ja isa, õed ja vennad, sõbrad ja tuttavad. Viigu läänetuuled tervitusi kaugeatele Siberi aladele, kuhu palju Saare poegi ja tütreid on orjadena viidud. Aga, kallis Saare rahvas, hoi a pea püsti! Pea vastu — kõigi raskuste kiuste! Tea, et kord purustatakse vägivalla ahelad ja õigus võidab. Meie, vabaduses viibivad saarlased, tahame omalt poolt kõike teha, mis meie võimuses, et see päev rutem võiks saabuda. Jääme ikka saarlasteks, jääme eestlasteks!"

Huumoririkka õhtukohase kõne pidas praost E. Lepik ja lühikese tervituse ütles kaassaarlasena konsul J. Markus.

Kavalises osas oli veel ühislaulu õhtuks trükist ilmunud Saaremaa lauliku kasutamisel, meeskvarteti esinemist ja lauliku pidulik üleandmine selle koostamisel kaasaaitanuile. Edasi järgnesid tants, rahvatantsud, soolottekanded, rahvamängud, ühislaulud jne. Konfereeris E. Rosin. Tantsumuusika eest hoolitses akordeonide orkester, kus oli mängijaid Torontost ja Hamiltonist. Rahvatantsijaile oli pillimeheks V. Varik. Koosviibimist filmis J. Säägi. Õhtuks oli ilmunud müügile "Saaremaa Rahvalaulud I", mille olid toimetanud R. Kreem ja M. Varik.

Samal ajal kui ülemises saalis käis tants, viibis hulk saarte rahvast alu mised saalis laudade ümber, pidades lugu õllest või kohvist ja maitstes suupisteid. Ei puudunud ka omavalmistatud koduõlu, mida külaliste lauas pakuti ehtsatest Saaremaa õlle-

kul üle kuu aja ning vanadel tuttavatel oli palju jutustada,

nii vanadest kui praegustest aegadest. Kokkutulekul oli huvitav kohata mõnda vanemas eas saarlast, kes võis jutustada Saaremaa elust mitmesugustel aegadel. Huvitavaid mälestusi oma elust jutustas 70-ndaile aastaile lähenev Madis Schmuul, kes sõitnud merd ja üles töötanud oma kalastusettevõtte Saaremaal ja kellel olnud kokkupuuteid president K. Pätsiga. See ettevõtlik saarlane on kalastusettevõtte rajanud ka Kanadas, kus ta oli osanik Sault Ste. Marie's koos vennapojaga ja V. Raukiga rajatud kalastusettevõttes, kuid nüüd on tulnud tagasi tütre ja väimehe juurde Torontosse.

Saarlaste hästiõnnestunud kokkutuleku korraldavas toimkonda kuulid R. Kreem, V. Varik, J. Tuuling, pr. V. Tuus, J. Luud ja A. Laanvere.

Kohal oli aga saarlaste igast kandist Torontost, Hamiltonist, St. Catharines'ist ja Kitchenerist. Seejuures saarlaste ühise nimetaja alla kuulusid ka muhulased, hiidlased, ja kihmulased. Isegi samal päeval trükist ilmunud laulikus on toodud ära kõvade saarte "hümnid" ja rahvalikud laulud. Põhivara andis üks kunagi Kuressaares ilmunud laulik, millele lisa saadi rohkesti juurde siit. Kui tuleb laule kokku veel — ilmub ka teine osa.

* * *

Ei puudunud poolt ka Saaremaa õllekannud ja saare õlu. Õllelaari oli pruulinud Mustjala mees, rahvapillimees V. Varik ja mustjala õllekannud meisterdanud Jüri Seits. Üks õllemeister müüdi ei suutnud terve Molsoni vabrikuga vastu — nii, et kodupruulitud kesvamärjukesest said vaid need, kes sattusid õllekannude lähedale.

* * *

Pidu oli hoogne ja harva on näha nii rõõmsat tantsurahvast. Oli nagu vägikaika vedamine — kes väsis enne — kas pillimehed või tantsijad. Aga jaksu oli mõlemil ja kütmata saali pärast ei kaebanud varsti enam keegi. Võib olla kindel, et see saarlaste pidu ei jää viimaseks Torontos.

SAARLASTE ÕHTULT \$50 ABISTAMISEKS

Saarlaste õhtu korraldava toimkond määras pühapäeval \$50 kaasmaalaste abistamiseks Saksamaal. Raha anti kohe üle EAK-le. Saare laulikuid saab osta M. Varik'ult, 1261 A. St. Clair Ave. W., hinnaga \$1.25 (poolkõva kaan Saaremaa vapiga) ja \$1.10 — harilik kõide.